

Овози То'чиқ

Бани одам аъзои яқдигаранда!

Рўзнома аз соли 1924 чоп мешавад

Ноҳия пешини рўнома: «Овози то'риқ қамбағал» (соли 1924), «Овози то'риқ» (соли 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (соли 1931-1940), «Ўзбекистон сўра» (соли 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (соли 1964-1991).

12
январи
соли 2022
Чоршанбе
№ 3 (14808)

сайт <http://ovozitjok.uz/>,
e-mail:
ovozitjok@umail.uz,
ovozitjok@list.ru

Ба муносибати 30-солагии
Қувваҳои Мусаллаҳ

ПОЙДЕВОРИ МУСТАҲКАМИ ҲУҚУҚИИ ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ ДИЁРИ МУСТАҚИЛ

Дар даврае, ки нооромӣ ва ҷангу ҷидол дар як қатор нуқтаҳои рӯи замин идома дорад, экстремизм ва терроризм ғайришудааст, мочароҳӣ минтақаҳои барҳам нахӯрдаанд, таъмин намудани амният ва тараққиёти иқтисодии мамлакат, осудагии ҳаёти халқ, мустаҳкамсозии мудофиаи кишвар, пешгирии сохтани таҳдидҳои берунӣ аҳамияти муҳим касб менамояд. Маҷмӯи ҳуҷ-ҷатҳои ҳуқуқӣ, ки дар асоси қоидаҳои конституционӣ оиди фаъолияти Қувваҳои Мусаллаҳ офарида шудаанд, дар рӯзҳои мо ба ислоҳоти васеъмиқёс дар соҳа замина ҳозир намуданд.

Дар ноҳияҳои Косонсой ва Чустии вилояти Намангон филиалҳои маркази хидматрасонии давлатӣ ба қор оғоз намуданд.

ДАР ВИЛОЯТИ НАМАНГОН 17 ШҶҒБАИ МАРКАЗИ ХИДМАТРАСОНИИ ДАВЛАТӢ КУШОДА ШУД

Пештар сокинони ҷамоати шаҳрвандони маҳаллаи «Чиндовул»-и ноҳияи Косонсойро лозим меомад, ки барои ба маркази ноҳия рафтани ва дастрас кардани ин ё он хидмати давлатӣ роҳи 12 километро тай намоянд. Ба мақсади аз байн бардоштани чунин душвориҳо ва барои аҳолии фароҳам овардани шароити мусоид дар маҳалла бахши Маркази хидматрасонии давлатӣ ба қор сар кард. Минбаъд аз хидматҳои давлатӣ метавонанд нафақат аҳолии маҳаллаи «Чиндовул», балки боз тақрибан 50 ҳазор сокинони маҳаллаҳои Учқўрғон, Узунқашлоқ, Ифтихор, Сойбўйи, Гузар, Бог ва шаш маҳаллаҳои дигар истифода бураранд.

Дар байни маркази ноҳия ва деҳаи Каркинони ноҳияи Чуст масофаи зиёдест. Сокинони деҳа асосан бо қорвопарварӣ ва заминдорӣ машғул мешаванд, бинобар ин онҳо барои ба маркази хидматрасонии давлатӣ рафтани фурсат надоранд. Қушодашавии филиали он барои сокинони деҳа хурсандии бузург гардид. Акун филиал нафақат ба аҳолии деҳаи мазкур, балки ба сокинони маҳаллаҳои наздиктарин ҳам хидмат мерасонад. Умуман ҳоли ҳозир дар ҳудудҳои дурдасти вилояти Намангон 17 ҳамаи марказҳои хидматрасонии давлатӣ амал мекунанд.

**Оқилхон ДАДАБОВЕВ,
хабарнигори ҶА.**

ФИКРИ ДЕПУТАТ

УСУЛИ ПУРСАМАРИ МУБОРИЗА ЗИДДИ КОРРУПСИЯ

Беҳуда нагуфтаанд, ки кори бераҳ — хишти беқолаб. Мавҷуд будани мушкулоти зиёд дар соҳаи ҷудо қардани замин ва кадастри давлатӣ аз он далолат медиҳад, ки то ба наздикӣ дар соҳаи нақша ва тартибу низомии муайян набудааст. Ба сабаби набудани ҳисобу китоби дақиқ ва шаффофият дар ин самт ҳазорҳо гектар замин тороҷ гардида, ба эътирозҳои ҳаққонӣ боис гардид.

Ба ҷуз ин, ҷудо қардани замин, ҳисобу китоби онҳо, ҷойгирсозии зироати хоҷагии деҳот, татбиқи назорати замин, ба рӯйхати кадастр даровардани қитъа ва илшоот аз ҷониби як макомот амали гардонда шуд, ки ин ба бархӯриди манфиатҳои оварда расонд. Аз рӯйхати давлатӣ нагузарондани заминҳои наздиқавий, мушкулӣ худсарона аз ҳудудҳои заминҳо ба «дар ҳаво давр задан»-и маблағе оварда расонд, ки бояд ба бучети давлат меафтид.

Ба мақсади бартараф кардани ин мушкулоти шаҳсан бо ташаббуси роҳбарии давлатамон соли 2020 дар пойгоҳи Қумитаи давлатии захираҳои замин, геодезия, картография ва кадастри давлатии собиқ Агенти Қумитаи давлатии андозии Ўзбекистон сомон дода шуд. Пӯшида нест, ки мақсад аз бор қардани вазиғаи ҳисобу китоби замин ва роҳандозии кадастри давлатӣ ба дӯши агентии мазкур ва ба зиммаи

Вазорати хоҷагии деҳот бошад, вогуз қардани функциаи назорати ҳисобу китоби дақиқи замин, таъмини адолат дар ин росто мебошад. Соли сипаригардида дар Палатаи қонунгузори, баъди бахсҳои шадид, қабули Кодекси нави замин ва меъёрҳои дар он пешбинишуда дар таърихи нави мамлакат аз ислоҳоти назаррас махсуб меёбад. Зеро бо қабули кодекси мазкур барои ба гардиши иқтисодӣ даровардани заминҳо, табдил додани онҳо ба объекти хариду фурӯш ва гараб, ҷудо қардани замин ба ду тоифа: заминҳои хоҷагии деҳот ва ғайридеҳот заминаи ҳуқуқии мустаҳкам ба вуҷуд оварда шуд.

Бояд гуфт, бо вуҷуди он ки тӯли соли сипаригардида аз ҷониби Агенти кадастри назорати заминҳо доир ба ҳисобу китоби замин ва ба рӯйхати электронӣ даровардани онҳо ҳеле қорро анҷом дода шуданд, дар ин росто мушки-

лоте, ки ҳаллу фасли худро интизоранд, кам нестанд. Дар маҷлиси васеъе, ки 21 декабри соли 2021 бо иштироки Президент Шавкат Мирзиёев баргузур шуд, айнан дар бораи мушкулоти ташаққул додани ҳисобу китоби замин ва кадастри давлатӣ, дар соҳаи қорӣ намудани технологияи рақамдор сухан ба миён омад.

Тавре ки дар маҷлиси таъкид гардид, Агенти кадастри назорати заминҳо дар таърихи Ўзбекистони Нав бори нахуст ба қайд гирифтани заминҳои хоҷагии деҳот ва ба рӯйхати электронӣ даровардани онҳо ро шурӯъ намудааст. Харитаи электронии 23 миллион гектар заминҳо омода гардид. Маълум гардид, ки то имрӯз 23 миллион гектар замин ба рӯйхати давлатӣ дароварда шудааст.

Ба ҷуз ин, дар баробари ба базаи кадастр даровардани 412 ҳазор мулки ғайриманкул, дар 478 объект сохтмони иловагӣ муайян карда шуда, ба қимати кадастриашон рӯшани андохта шуд.

Маълум гардид, ки дар байни ҳисобу китоби замин ва барӯйхатгирии электронӣ тафовут вуҷуд дорад. Хусусан, ҳарчанд дар 830 ҳазор гектар майдон аҳолии будубош дорад, муайян кардид, ки ин майдонҳо дар рӯйи қоғаз ба рӯйхати тоифаи

дигар ба ҳисоб гирифта шудаанд. Дар маҷлиси таҳлили ошқорои мушкулоти мавҷуда, супоришҳои мушаххас оиди ҳаллу фасли онҳо, ба сифати намояндаи халқ, мо — депутатоҳоро хурсанд кард.

Дар ин маврид бояд қайд намуд, ки рақамикунони маълумот ва хидматҳои давлатӣ, ҳақ-далимқон тезондани қорҳои кам қардани «омили инсон» ба фоз гардидаи «кирдукор»-и баъзе шахсонӣ мансабдор хидмат мекунанд.

Роҳбари давлат то 1 апрели соли равон оиди ба охир расондани ҳисобу китоби заминҳои хоҷагии деҳот, дақиқ муайян намудани тоифаи соҳиби замин ва ба расмият даровардани шартномаи 1 миллион гектар майдон супоришҳо дод.

Рӯзҳои наздик мо — депутатоҳоро ба мақсади вохӯри бо интиҳобкунандагон ба минтақаи меравем. Ба нақша гирифта шудааст, ки имсол 80 ҳазор гектар майдонҳои аз пахта ва ғалла холишуда ба аҳолии дода мешаванд. Замин танҳо тибқи озмуни ба онҳо дода мешавад, ки дар ҳамаи маҳалла ба сар мебаранд ва таҷрибаи деҳқонӣ доранд.

**Дилрабо ХОЛБОВЕВА,
депутати Палатаи қонунгузори Олий Маҷлиси Чумҳурии Ўзбекистон.**

ҶАҶМИ СОДИРОТ МЕАФЗОЯД

Дар ҷамъияти масъулиятш маҳдуди «Mirankol Construction Materials LTD», ки дар минтақаи иқтисодии озоди «Ургут»-и вилояти Самарқанд қору фаъолият дорад, кабел, шпалерҳои металлӣ, сохторҳои вентилятсионӣ, штиҳои барқӣ ва конструкцияҳои стержендори бурранда истеҳсол қарда мешавад.

Қорҳои дорӣ 200 ҷойи қорӣ дар ҳудуди маҳаллаи Теппақули ноҳияи Нуробод мавқеъ гузидааст. Дар он бештар қавонон қор мекунанд.

— Соли 2020 мо ба миқдори 2 миллиону 700 ҳазор доллари ИМА маҳсулот содир намуда будем, — гуфт роҳбарии қорхона Нуриддин Ҳамроқулов. — Соли сипаригардида ин нишондиҳанда 6 миллион доллари ИМА-ро ташкил дод.

Аз ҳама муҳимаш қорхона садқоиз аз ҳисоби ашёи хомӣ маҳаллий маҳсулот истеҳсол менамояд.

Дар акс: дар ҷамъияти масъулиятш маҳдуди мазкур. Аксбардор: А. ИСРОИЛОВ (ҶА).

Дар мавзеи Мангузари шаҳри Тирмиз хонаи бисёррошёна барои садқоилае, ки дар ҳаёти худ шахсонӣ ногирои бесаробон ва ба ҳифзи иҷтимоӣ эҳтиётманд доранд, ба истифода супурда шуд.

ДАР СУРХОНДАРЁ ХОНАИ ЗАМОНАВИИ ДОРОИ САД ҶУҶРА БА ИСТИФОДА СУПУРДА ШУД

Дар қорабинии, ки ба ин муносибат ташкил гардид, намояндагони сомонҳои давлатӣ ва ҷамъияти, пирон, қавонон ва соҳибони хонаҳои нав иштирок қарданд. Дар маросим таъкид шуд, ки дар мамлақати мо ба шаъну шарафи инсон эътибори баланд дода мешавад, ҳар як шаҳрванд мавриди эътибор ва ғамхорӣ давлату ҷамъият қарор дорад. Вобаста ба ин фароҳам овардани шароити муносибӣ ҳаёт, бо манзил таъмин қардан ва дастгирии ҷамъонибаи оилаҳо, ки дар ҳаёти худ шахсонӣ маъёуб, бесаробон ва ба ҳифзи иҷтимоӣ ниёзманд доранд, аз ҷумлаи вазиғаҳои муҳимтарин ба ҳисоб мераванд.

Дар вилояти Сурхондарё дар самти мазкур қорҳои васеъмиқёс амалӣ мешаванд. Аз ҷумла, дар соли сипаригардида 5035 оила, ки ба «дафтари оҳанин» дохил қарда шудаанд, бо қори даромадаш мустаҳкам таъмин гардидаанд. Ба зиёда аз 21 ҳазор оила ба маблағи 26,4 миллиард сӯм қумаки моддӣ расонида шуд. Агар соли 2020 50 оилае, ки дар ҳаёти худ шахсонӣ маъёуб ва аз ҷиҳати иҷтимоӣ ноҷор доранд, дар асоси беподшо бо манзил таъмин қарда шуда бошад, дар соли сипаригардида алақайи барои 100 адад қунони оила хонаҳои замонавии панҷошёна сохта шуданд, барои ин 14 миллиарду 762 ҳазор сӯм ҷудо қарда шуд.

— Ҳаллу фасли мушкулоти, дастгирии ҷамъонибаи шумо вазиғаи фаҳрии мост, — гуфт ҳокими вилоят Тўра Боболов дар қорабинии тантанавӣ, ки вобаста ба супурдани хонаҳо баргузур гардид.

— Хонаҳо дар асоси муқорачии шаҳрвандон, ки ҳангоми қабулҳои сайёр дар шаҳри Тирмиз пешниҳод гардидаанд, босифат сохта шудаанд.

Мехоҳам бигӯям, ки хонаҳо, ки мо дар вилоят месозем, бояд пеш аз ҳама арзон бошанд. Маҳз ҳаминро мо аз бинқорон тақозо менамоем, зеро симон дар қорхонаҳои маҳаллий истеҳсол мешавад, дар вилоят регу шағал, хишти пухта ва дигар масолеҳи сохтмон низ мавҷуданд. Ҳамаи ин бояд ба манфиати инсон хидмат қунанд. Арзиши метри мураббаи хонаҳои шумо 3 миллиону 200 ҳазор сӯмро ташкил медиҳад. Дар соли нав ният дорем қунони хонаҳои бисёррошёнаро барои 200 оилаи эҳтиётманд бунёд қунем. Ғайр аз ин мо шаҳрвандонро, ки дар ин хонаҳо зисту зиндагӣ мекунанд, бо қор ва даромади мунтазам таъмин менамоем.

Дар хонаи нави бисёррошёнае, ки аз ҷониби бинқорони қорхонаи истеҳсоли «Тирмиз қурилиш саноати» сохта шуд, шароити зарурӣ муҳайё мешавад.

— Шаҳари ман маъёуб аст, — меғуд Нарғиза Тўраева. — Мо бо қор нафар фарзанд дар ҳуҷраи иҷоравӣ зиндагӣ мекардем. Ҳоло бағоят хурсандем, зеро Соли нав дар хонаи худии дорӣ тамоми имконияти пешвои гирифтём. Фарзандонамон ҳеле шоданд! Аз ҳама муҳимаш аъзоабодали аввалин барои ҳуҷра аз ҷониби васоятқорон пардохта шуд. Мо аз сарвари давлат барои қунони ғамхорӣ миннатдор мебошем.

Ҳокими вилоят бо шароите, ки дар хонаҳои нав фароҳам оварда шудаанд, шиноҳ гардид ва ба соҳибони онҳо тўфаҳои солиनावӣ супурд.

**Холмўзимин
МАМАТРАИМОВ,
хабарнигори ҶА.**

ЛОИҶАИ ФАРМОНИ ПРЕЗИДЕНТ ДУ БАРОВАР БЕКориРО ДАР БАЙНИ ЗАНОН ПЕШБИНИ МЕНАМОЯД

11 январӣ соли 2022 ҷамъомади Қумитаи оид ба масъалаҳои занон ва баробарии гендерии Сенат баргузур шуд. Дар қорабинӣ сенаторон, қоршиносони қумита, раисони комиссияҳои доимии Шўрои маҳаллий оид ба масъалаҳои сиёсати қавонон, занон ва баробарии гендерӣ, намояндагони вазорату идораҳои дахлдор, сохторҳои ҳудудии онҳо ва расонаҳои ахбори оммавӣ иштирок қарданд.

Дар ҷамъомад лоиҳаи Фармони Президент «Дар бораи Стратегияи рушди Ўзбекистони Нав барои соли 2022-2026» баррасӣ шуд.

Тавре ки маълум аст, Стратегияи рушд ва «хари-таи амалиёт» бинабар татбиқ намудани он дар соли 2022 муваффақ шудан ба тақрибан 100 ҳадафи ҷиддан қорқардшуда дар доираи 7 самти бартариноқи рушди мамлақатаро пешбинӣ мекунанд.

Солҳои охир бобати баланд бардоштани фаъолноқии занон дар тамоми соҳаҳои ҳаёти иқтисодӣ,

дар лоиҳаи Фармон механизмҳои мушаххаси дастгирии ҷамъонибаи бонувон, аз ҷумлаи ҳифзи иҷтимоии онҳо, бо шуғл таъмин қардан ва ба соҳибқорӣ васеъ ҷалб намудани занон зикр шудаанд.

Аз ҷумла, дар байни онҳо қунони вазиғаҳои муҳим, зиёд қардани давраи 3-сола то ба 6 сол, ки бо назардошти тамоми давраи дар рӯхати будан бинабар нигоҳубини қудак ба собиқани меҳнатӣ, ҳангоми таъиноти нафақа дохил қарда мешавад, ташаққул додани пойгоҳи махсуси маълумот дар бораи занон, қавонон ва ногироҳо дар низомии Реестри ягонаи ҳифзи иҷтимоӣ, аз ҷумла онҳое, ки ба «дафтари оҳанин», «дафтари қавонон» ва «дафтари занон» бо Реестри ягонаи ҳифзи иҷтимоӣ дохил қарда шуданд, пешбинӣ мекардад.

Бояд таъкид намуд, ки лоиҳаи Фармон дар тақвими додани низомии хидматрасонии баланди қумаки тиббӣ ба занони синну соли репродуктивӣ ва ҳомила, ба қудакон,

ҳангоми ба дараҷаи нав бардоштани қор бобати ҳифзи саломати репродуктивии занон, профилактика ва пешгирии бемориҳои модорон ва перинаталӣ нақши муҳим мебошад. Вобаста ба ин бунёди 46 маркази байниноҳиявӣ перинаталӣ, бо кадрҳо, таҷриботи зарурии тиббӣ ва маснуот таъмин қардани онҳо ба нақша гирифта шудааст.

Масъалаҳои бо шуғл таъмин сохтани занон дар кишвари мо, фароҳам овардани шароити мусоид барои баланд бардоштани манфиатдорӣ моддӣ онҳо, таъмин қардани бонувон бо манбаи доимии даромад моҳияти илоҳоти иҷтимоиву иқтисодии дар кишвари мо таъкидшуда истодаро ташкил медиҳад. Бинабар ин дар лоиҳа ба масъалаи бо шуғл таъмин намудани занон эътибори махсус дода мешавад.

Қунони, 2 баробар қоҳиш додани сатҳи бекорӣ дар байни занон, танҳо дар соли 2022-юм таъкид намудани механизмҳои мушаххас бо-

зомӯзони касбии беш аз 80 ҳазор занони бекор аз ҳисоби давлат пешбинӣ шудааст. Дар ҷамъомад таъкид шуд, ки ба мақсади қорқарди барномаи бозомӯзони касбӣ ва бо шуғл таъмин намудани бонувоне, ки ба таъминоти ҳарсолаи супоришоти давлатӣ барои тайёрии касбӣ, бозомӯзони ва баланд бардоштани ихтисос дохил қарда шудаанд, сол аз сол зиёд намудани саҳми бонувоне, ки касб омузонда мешаванд, ба роҳ мондани таълими касбӣ занон ва фаъолияти соҳибқорӣ онҳо, вузъат додани миқёси лоиҳаҳо барои ҷудо қардани субсидияҳо, аз ҷумла барои бо воситаҳои меҳнати занона таъмин қардани бонувоне, ки хоҳиши қор қардан доранд, ҳамаҷунин қумақрасонӣ барои бо шуғл фаро гирифтани занон аз тариқи бозомӯзони онҳо яқубо бо сомонҳои ғайридавлативу ғайрииттиқоратӣ пешбинӣ мекардад.

Дар ҷамъомад қайд шуд, ки лоиҳаи Фармон манфиати минтақаро пура фаро мегирад ва имкониятҳое, ки барои бонувон фароҳам оварда мешаванд, ба минбаъд бештар гардидаи тарзи ҳаёти онҳо мусоидат менамояд.

**Хидмати матбуоти
Сенати Олий Маҷлиси
Чумҳурии Ўзбекистон.**

(Давомаш дар саҳ. 2.)

14 январ – Рўзи муҳофизони Ватан

ПОЙДЕВОРИ МУСТАҲКАМИ
ҲУҚУҚИИ ҚУВВАҲОИ МУСАЛЛАҲИ
ДИЁРИ МУСТАҚИЛ(Аввалаш
дар саҳ. 1).

Дар давраи кўтохи таърих, ки гузашт, Кумитаи давлати саноати дифоъ дар ваъзи муттаҳидсозии корхонаҳои ихтисосонидашуда бо таркиби пурра ба фаъолият сар кард. Он айнаи замон дар ташкили корхонаҳои базавӣ ва азнавҷиҳозони техникӣ лоиҳаҳои навро ба амал мебарорад.

Боз як самти дигар — муттаҳидсозии мустаҳкамсозии базаи моддӣ-техникии артиш, чиҳозидани он бо силоҳу техникаи замонавӣ, нигоҳдошт ва модернизатсияи аслиҳаҳои мавҷуда маънои ба дараҷаи балан додани омодагии ҷанговарона доштани артиши моро ифода менамояд.

Ба тамоюлҳои асосии Доктринаи дифоъ така намуда, дар доираи ба амал баровардани Стратегияи рушди Ўзбекистон дар солҳои 2017-

2021 дар риштаҳои рушду навсозӣ ҷораҳои маҷмӯӣ ба амал бароварда шуданд.

Тавре дар моддаи 52-юми Конститутсияи нишон дода шудааст, ҳифзи Ватан вазифаи шарафноки шаҳрвандони Ўзбекистон ҳисоб меёбад. Қувваҳои Мусаллаҳ ҳимоятгари кафолатноки осудагии ин мамлакат ва ҳаёти халқи мо мебошад. Айнаи замон дар боз ҳам баланд бардоштани салоҳияту қудрати Қувваҳои Мусаллаҳ, ки посбони ҳаёти осудаи мост, ба маънии пурра ба ифтихори халқи мо табдил ёфтани артиши миллии саҳм гузоштан бояд вазифаи муқаддаси ҳар якӣ мо қарор гирад.

Маҳмуд МАҲАМАДОВ,
ичроқунандаи вази-
фаи дотсенти кафедраи
ҳуқуқи байналхалқӣ ва
ҳуқуқи инсонии ДДХТ.

Ба муносибати 30-солагии созиш дода шудани Қувваҳои Мусаллаҳ ва 14 январ – Рўзи муҳофизони Ватан ҷорабинҳои қорвони ватанпарвар бо иштироки хидматчиёни ҳарбии округи ҳарбии марказии дар гарнизони Самарқанд идома доранд.

Ҷашнвораи навбатии ҳарбию ватанпарварӣ дар мавзеи Қарасуви шаҳри Самарқанд баргузор шуд.

Дар ҷашнвора сахнаҳо, баромади взводи қаровули фахрӣ ва машқҳои ҷанги дастӣ, ки дар дили аҳоли ва ҷавонон ҳисси ҳарбию ватанпарвариро бедор менамоянд, намоиш дода шуд.

Дар акс: лавҳае аз ҷорабинӣ.

Аксбардор: А.ИСРОИЛОВ (ЎЗА).

НЕСТ АЙБ, ЭЙ ДЎСТОН,
ҲУББУЛВАТАН!

Имрӯзо дар кишвари азизамон, аз он чумла дар Самарқанд низ 30-юми солгарди таъсисёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ўзбекистон ба таври васеъ таҷлил мешавад, ки гузориши навбатии муҳбирмон далели ин фикр аст.

Дар доираи моҳонаи ҳарбию ватанпарварӣ, ки аз 15-уми декабри соли гузашта оғоз ёфт, дар майдони қушои Қўксаройи намоишгоҳи техникаи таҷҳизоти пуриқтидорӣ ҳарбӣ ба намоиш гузошта шудаанд. Барои тамошои онҳо на танҳо самарқандиён, балки меҳмонони хориҷӣ низ меоянд, ҳатто худ туфангу автомат ва дигар аслиҳаҳои замонавиро ба даст мегиранд, ба танки ҳаққонӣ нишаста завқ мебаранд.

Дар мактаб, литсей ва донишгоҳҳо воҳурии ҳарбиён ва ҷанговарони байналмилал ба вуҷӯ мепаиванд.

Дар моҳонаи ҳарбию ватанпарварӣ собиқ сарбозони ҷанги Афғонистон иштирок карда, ба ҳозирон хотираҳои худро гуфта доданд. – Иборз дошт раиси иттиҳодияи ҷанговарони байналмилалӣ вилоят Эркин Мавлоӣ. – Ҷавонон ба воҳуриҳо мароқ пайдо карда, саволҳо доданд, ки беътибор намонд. Дар тадбири маъруз хамсангаронам, устод Ҷошуа Абдулло, Ҳабибулло Муртазов, Амридин Ҳақимов, Халил Иброҳимов ва дигарон низ ширкат варзиданд.

Бо ташаббуси Вазорати мудоғиби Ҷумҳурии Ўзбекистон ва сектори ҳарбию маъмурии вилоти Самарқанд ба мақсади аз наздик шиносондан бо қорҳои дар артиш амалигардида, ислоҳоти ҷиддӣ дар қисмҳои ҳарбӣ ва шароити мусоид барои ҳимоятгари Ватан саёҳати матбуотӣ ташкил карда шуд.

Зимни сафари эҷодии рўзноманигорони вилоти сардори садорати идораи қорҳои мудоғиби Самарқанд полковник Бурҳон Қувватов дар мусоҳиба бо вакилони расонаҳои ахбор таъкид кард, ки Президент, Сарфармондеҳи Оли Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ўзбекистон муҳтарам Шавкат Мирзиёев дар Муҷриятнома ба фаъолияти нерӯҳои ҳарбии мамлакат таваҷҷуҳи хоса зоҳир намуда, қайд кард, ки дар самти таъриқи ҷангӣ, тарбияи ватандӯстии насли наврас, ҳифзи иҷтимоӣ дар қўшунҳои артиши миллии қорҳои ибратбахш идома меёбад, ки кафолати бо-эътимоди дахлнопазирии қаламрави Ўзбекистони мустақил ва ҳаёти осоиштаи мардуми кишвар аст.

Воқеан, мо ҷавобан ба эътибору эътимоди оли сарвари давлат ният дорем дар соли раван як қатор тадбирҳои судмандро оид ба баланд бардоштани қорҳои ҳарбию ватандӯстӣ ва инчунин маънавию маърифӣ анҷом диҳем. Дар моҳона байни ҷавонон ҳар гуна мусобиқаҳои варзишӣ гузаронида шуданд.

Дар ҷорабини баҳшида ба Рўзи муҳофизони Ватан шўроҳои маҳаллӣ, Иттифоқи ҷавонон, Бунёди ҷамъиятии хайрияи «Маҳалла», Бунёди «Нурони», садоратҳои қорҳои дохилӣ, амнияти бехатарии миллии, Куми-

таи занон ва дигар ташкилот фаъолона ширкат варзиданд.

Сафар ба яке аз қисмҳои ҳарбии воқеъ дар шаҳри Самарқанд низ хотирнишин буд. Сарбозони варзишгар бо ҷолокию ҷобуқӣ, амалиёти ҳуҷумҳои ноғохонӣ ва ҳимояи хеш сазовори тасанноӣ ҳозирон гардиданд.

Дар ноҳияи Самарқанд низ баҳшида ба ин санаи муҳим ҷорабинҳои зиёд баргузор шуданд. Иҷроқунандаи вазифаи ҳокими ноҳияи Фирдавс Ганиев афсару сарбозони мустафӣ, волидайну устодони аскарони дар ҳизмати ҳарбию бо Рўзи муҳофизони Ватан таъриқ кард.

– Ман пас аз хатми мактаби миёнаи рақами 16-уми зодгоҳам Ҷўрташайх ба омўзишгоҳи ҳарбии автомобилҳои кумдонии олии Самарқанд дохил шудам, – гуфт полковник Шодмон Азизов, – ҳоло дар нафақа ҳастам. Аммо дар қорҳои таълиму тарбия ва дар рўзи ватандӯстӣ тарбия кардани насли наврас саҳм мегузорам. Хушбахтона, писари калони мо афсар аст. Набаргон низ орзуи касби ҳарбӣ доранд.

Вақте, ки мо дар шўбаи оид ба қорҳои мудоғиби ноҳияи Самарқанд бо сардори он подполковник Шерзод Назаров суҳбат мекардем, як мўйсафедии нурунӣ асосан воқеъи устои қорӣ сардор шуд ва баъди узр-ҳодӣ ба мақсад гузашт.

– Синни ман ба 80 расидааст, – гуфт вай, – исму насабам Маҳмудбобо Иброҳимов асту аз гузари Кўи Саҳо мебошам. Ташрифи ман ба он хотир аст, ки набаргонам ба ҳизмати ҳарбӣ даъват шудаанд. Аз тамошои барномаҳои оинаи нилгун медам, ки ҳоло иҷрои қарзи ҷавонмардӣ мутлақо дигар аст. Солҳои 60-70 ӯми асри гузашта дар ҳизмати ҳарбӣ будам. Агар он замонро бо ҳозира муқоиса намоем, фарқ аз замин то осмон аст.

Ба Президенти муҳтарам раҳмат, ки шароити мусоиди ҳизмати ҳарбию фароҳам оварданд.

Дар омади гап як байти шоир Камоли Хучандиро, ки солҳои мактабонӣ аз ёд карда будам, меғоям:

Хоки поят дўст дорад ҷаши ман,
Нест айб, эй дўстон, хуббулватан!
Ноғуфта намонад, ки тадбирҳои судманд баҳшида ба Рўзи муҳофизони Ватан ва 30-юми солгарди таъсисёбии Нерӯҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Ўзбекистон дар тамоми шаҳру ноҳияҳои Самарқанд гузаронида шуданд.

Собирҷон БУРҲОНОВ,
муҳаррири калони баҳши симо ва
садои вилоти Самарқанд.
Зоҳир ҲАСАНҲОДА,
хабарнигори
«Овози тоҷик» дар Самарқанд.

ОРЗУМАНД БА МУРОДИ НЕК МЕРАСАД

Аз хидмат омадани тағои хурдиам Ганиҷон (шодравон) чандон нағз дар хотирам нест, чунки он айём 5 ё 6-сола будам. Азбаски модаркалонам танҳо буд, тағоам бо таъхир ба аскарӣ рафт. Бо бозгашт аз хидмати ҳарбӣ дар хонаашон мардуми дидорбин меафзуд.

Дар миёнаҷои ҳавли тағои аскарӣ маро сари ду по нишаста, каминоро оғушкунон бўса ва ҳолпурсӣ мекард.

Ман ба чеҳраи вай, гоҳ ба фураҷаи либоси расмии ҳарбии зебандаш нигоҳ карда, аз шарм ба пурсишҳои «Ҳа» ё «Не» гўён ҷавоб меодам.

Лаҳзаҳои дигари пешвозгирию аҳволпурсиҳои тағоам дар ёдам намондааст.

Хидмати ҳарбию хуб адо карда омадани ҳамсоямон дар хотирам бештар аст. Фасли сармо то рафт наздик мешуд. Ҳаво андак хунук буд, рўз ба беғоҳ мерасид. Ба ҳамаи ин нигоҳ накарда, ман, ҳамсояҳоямон Мухиддин ва дода-

ри он, ки хонандагони синни хурди мактаби будем, бозию даводавиро қатъ намекардем. Дар роҳи фароҳу мумфарши деҳа велосипедронӣ мекардем. Ногоҳ гур-гурӣ мотор баланд шуду таксие омада, дар рў ба рўи дарвозаи Мухиддини қарор гирифт. Мухиддин – «аскар, аскар!» гўён фарёд кард.

Аскарӣ дар мошинбуда бародари ӯ Абдуназар буд. Хушхабар болу пар дорад. Гарчи атроф дар ихотаи торикӣ буд, калону хурди зиёд ба дидану ҳолпурсии аскар омада, чамъ шуданд. Хонаи дуҷум пур аз зану духтарон шуд.

Дар хонаи мардон Абдуназари аскарро чун меҳмони олиқадр ба пешгоҳи намондем.

Суҳбати гарму ҷўши калонсолон бо аскар сар шуд. Ман дар қатори бачагон наздиктар ба аскар нишаста будам. Аз рўи сафед, мўйсари калта гирифташуда, телпаки ситорадор, гиребони костомаш бо аломати танкҷаҳо ороёф-

та, нишонҳои ҳарбии сари сандуқи дил, қулли либоси расмии ҳарбии Абдуназаро чашм намекардам. Равшан шуд, ки он дар қисми танкчиён хидматашро адо намудааст.

Ҳама ба дидорбиниву гуфтугў бо аскар – мушток. Мухиддин бошад, қатъан дар олами дигар буд. Вай ба либоси гафси ҳарбии дар девор овегон ишорақунон пурсид: – Ин чӣ?

– Он бушлат, – ҷавоб дод Абдуназар.

– Бушлат, – тақрор кард Мухиддин.

Пас он аз ҷомадони дар тоқчабуда аскарӣ китоби «Ҳикояҳо»-и дастхурдаю кўхунро гирифт, боз суҳбати калонҷоро бурида, савол дод:

– Аҳо, шумо дар Москва ҳам китоби тоҷикӣ хондед?

– Ҳа, – тасдиқ намуд Абдуназар.

– Барои чӣ русӣ нахондед?

– Русӣ ҳам хондам. Барои он ки забони модариамро фаромўш наку-

нам, китобҳои тоҷикӣ ҳам хондам.

Гарчи ҷавоби ӯ ҳазломез буд, он Мухиддину ҳамаи моро хайрон кард, ки «ба ҳар гуна китобҳои вақти аскар мерасидааст-дия».

Суҳбати аҳли хонадону меҳмон бо аскарӣ хушсухан давом мекард.

Аз он дам аскар ҳамчун ҷавони покиза, ҷолок, китобдон, доно, бо-эҳтиром, ба халқу Ватан содиқ дар ёди мо, насли наврас нақш бафт.

Орзуманд ба ҳар муроди нек мерасад. Мо, бачагону ҷавонони он давр тағоамон Ганиҷон, ҳамсоямон Абдуназар ва монанди онҳоро дидаву ҳавасқунон либоси аскарӣ ба бар намуда, ҳамчунин кишвари пахновару маҳбубамонро тахти ҳимоя гирифтём.

Ин анъанаи намунави муҳофизони Ватан давом дорад.

Ш.МИРЗОЕВ,
майори бознишаста.
Вилоти НАМАҶОН.

ХАБАРҲО

Дароз шудани таълими
зимистона ба таълими
тобистона таъсир
намерасонад

Ҳамчунин омўзгорон ва ходимони соҳаи таълими маоши муқаррариашонро пурра мегиранд, бо вучуди он ки мuddати таълими зимистона дар мактабҳо то 24 январ дароз карда шудааст, гуфта мешавад дар хабари хидмати матбуоти Вазорати таълими халқи ҷумҳурии.

Бинобар ду ҳафта дароз шудани мuddати таълими зимистона рўзҳои таълими дар ҳаҷраҳои сеюм дар синфҳои 1-4-9 рўз, дар синфҳои 5-11 11 рўз кўтоҳ карда мешавад. Дарсҳо-мавзўҳо, ки ба 11-22 январ мувофиқ омаданд, дар давоми ҳаҷраҳои сеюм якҷо бо мавзўҳои дигар гузаронида ва ба журналҳои синфӣ қайд карда мешавад.

Дар давоми таълими зимистона хонандагон ба ягон маҳфил ҷалб карда намешаванд. Омўзгорон дар курсҳои тақмили ихтисос маҳорати касбиашонро омутоб медиҳанд. Маҳфилҳои фаннӣ ё озмуноҳои гуногун танҳо ба тарзи онлайн сурат гирифташуда мумкин. Мuddати мусобиқаҳои варзишии низ ба вақтҳои дигар монанди мешавад.

Инспексияи назорати сифати таълим

М.ШОДИЕВ,
муҳбири «Овози тоҷик».

ФЕСТИВАЛИ ҲАРБӢ-
ВАТАНПАРВАРӢ БАРГУЗОР ШУД

Дар «Майдони Мустақиллик»-и шаҳри Ҷиззах тахти шиори «Халқ ва артиш як тану як ҷон аст!» Фестивали ҳарбӣ-ватанпарварӣ шуда гузашт.

Дар он «Пойга», «Веломарафон», «Гўшти миллии», «Ҷанги бозӣ», «Аз камон тирандозӣ» ва тахти шиори «Ар-

тиши ман – ифтихори ман» озмуноҳои «Расмкашӣ», «Кубик-рубик», «Сароидани сурудоҳои ватанпарварӣ» доир гардиданд.

Ба голибон диплом ва тўхфаҳои гаронбаҳо тақдим карда шуд.

Анорбой НАЗАРОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».
Вилоти ҶИЗЗАХ.

Соли гиромидошти қадри инсон ва маҳаллаи фаъл

МУЛОҚОТҲОИ МУФИДУ
ҶОРАБИНИҲОИ ЗАВҚОВАР

Чун анъанае, ки се сол боз дар мамлакатамон роиҷ гуштааст, мулоқотҳои сайёри оммавӣ беш аз пеш вусъат пайдо намудаанд ва муваффақона идома меёбад.
Ин бор ҷонишини вазири қорҳои дохила – сардори Департаменти бехатарии ҷамъияти Бекмурод Абдуллоев дар мулоқоти сайёри оммавӣ иштирок кард, ки бо сокинони шаҳри Қўқанд, ноҳияҳои Фурқат, Бешарик, Данғара ва Ўзбекистони вилоти Фарғона баргузор гардид. Бо вай ҷонишинони ҳокими вилот, инчунин роҳбарони як қатор ташкилоту муассисаҳои сатҳи вилотӣ ҳамроҳӣ карданд.
Ин мулоқоти сайёр дар ҷамоати шаҳрвандони Чирқай, воқеъ дар маркази маъмурии ноҳияи Фурқат баргузор гардид. Он ба Соли гиромидошти қадри инсон ва маҳаллаи фаъл бахшида шуд. Дар мулоқоти маъруз бештар аз 200 муҷрият сурат гирифт ва мавриди муҳокимаву баррасӣ қарор гирифт.

– Хушбахтона, аксарияти муҷриятҳои одамон халқу фасл гардида ва онҳо аз ин мулоқот бо дили шоду таъби болида ба хонаҳои худ баргаштанд. Як қисми муҷриятҳоро барои таҳқиқу баррасӣ ба идораҳои марбута фирисотдем. Он мавриди назорат қарор гирифтааст, то ки дар фурсати наздиктарин муҷрияткунандагони он аз ҳалли мусбати шикояту муҷриятташон қаноат ҳосил кунанд, – меғўяд Абдуллоев.

Вай афзуд, ки барои халқу фасли баъзе муҷриятҳо пояҳои қонунӣ мавҷуд набуданд, барои ҳамаи ба соҳибони он фаҳмонида шуд, ки ин муҷриятҳои онҳо қонунгардонидани намешавад.

Ин мулоқоти сайёри оммавӣ ба он ҷиҳати худ аз баъзе мулоқотҳо фарқ менамуд, ки 27 нафар муҷрияткунандагон соҳибони дастгоҳҳои дўзандагӣ, 17 нафар соҳибони бухориҳои ширинпазӣ, 25 нафар маълўлон соҳибони арабча, асбобҳои шунавоӣ, асбагалҳо шуданд. Ба 33 нафар соки-

нони шаҳри Қўқанд, ноҳияҳои Фурқат, Бешарик, Данғара ва Ўзбекистон бар асоси барномаи «Ҳар як оила – соҳибкор» қарзҳои имтиёзноқ ҷудо карда хоҳад шуд, то ки онҳо ба ягон намуди соҳибкорӣ машғул шаванд.

– Мо рўзи мулоқоти сайёри ярамқарҳои тиротарӣ низ ташкил намудем. Одамон бо нархи арзон махсулоту гуногун,

сон роҳандозӣ мешаванд, беш аз пеш доман фароҳ менамояд. Яке аз ин ҷорабинҳои маҳз хатнасурии 15 нафар кўдакони данғарагиён. Онҳо фарзандони ашхо-се мебошанд, ки дар ин ду ноҳия ба «дафтари оҳанин» шомил гардидаанд ва имкони хатнасурии фарзандонашонро надоштанд.

– Ҳамаи ин хайру саховат ва эҳсонкунӣ бар асоси ташаббуси Президент ба вуҷӯ мепаиванд. Ин кўдакон ояндаи мо ҳастанд ва аз ис-

лохоте бархурдор мегарданд, ки имрўзо дар саросари мамлакатаи пахноварамон пиёда мешавад. Ба гуфтаи сарвари давлат тақридан меғўям, ки мардум аз қорӣ мо бояд розӣ бошанд, меҳру мурувват, саховату дасткушоии одамонанда аз ин ҳам бештар тавсеа ёбад ва роҳандозии ҷорабинҳои зиёд дили мардумро ба имрўзу

фардои дурахшон гармтар созад, – меғўяд ҷонишини ҳокими вилот – сардори Садорати маҳалла ва дастгирии оила Баҳодур Холиқов.

Ба таъкиди мавсуф он рўз хоҳад расид, ки ҳамаи кўдакони хатнасуруда аз инсонҳои ҷонфидо ва қобили эътимоди мардуми мамлакат ба воя расанду ба халқу мардуми он хидмат кунанд.

Вақте ки ба кўдакон тўхфаҳои гуногун супурда шуд, шодиву нишоти онҳоро ҳадду қанор набуд. Либос, бозича ва велосипед боиси ин шодиву нишот гардиданд.

Баъд дар ҷамоати шаҳрвандони маҳаллаи Чирқай ноҳияи Фурқат наваб ба ҷорабинҳои варзишии ва маданий-маърифатӣ расид. Аввал як гурўҳ низомиён дар доираи Моҳонаи ҳарбӣ-ватанпарварӣ пеши ҷашмони мардуми ҷамъомеда намунаҳои машқу тамириҳои муҳталифро нишон доданд ва сазовори кафқўбӣ шуданд. Баъд ҷавонони 18-30-сола ба майдони сабақат баромаданд. Онҳо тавассути мусобиқаҳои гўшӣ, танобкашӣ, сангбардорӣ, теннис рўи ми намоиш доданд, ки дар мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ низ метавонанд ширкат намоянд.

Баргузор шудани тренинго оид ба бизнес, дарсҳои омўзиши компютер ва ярамқар китоби нис дар аскарӣ иштирокиён таассуроти амиқ боқӣ гузошт.

Мирасор АҲРОРОВ,
муҳбири
«Овози тоҷик».
Вилоти ФАРҶОНА.

Суханварони Тошканд

ФАХРУЗЗАМОН – БАДРИ ЧОЧӢ

Пӯшида нест, ки асари "Намунаи адабиёти тоҷик"-и устод Садриддин Айни бо тақозои давр, барои ба субот расондани ҳасти тоҷикони қаламрави Мовароуннаҳр навишта шуда буд. Маълумот, ки дар ин таъкира оид ба шоири тоҷик Бадри Чочӣ меҳонем, чунин садо медиҳад:

«Хиссае, ки мо аз сайри девон ва нақли шӯри Бадри Чочӣ гирифтём, ин аст, ки панҷсад сол пеш аз ин таърих дар Тошканд, ки синаи Туркистон аст, чунин шоири форсизабони мушкилписанд нашъунамо ёфтааст.»

Барҳақ, Бадри Чочӣ шоири машҳурест, ки соли 1285 дар шаҳри Тошканд ба дунё омада, улуми мутадовилро дар зодгоҳаш фаро мегирад. Ва ин маълумоти таъкираҳо ишора ба он аст, ки дар Чоч муҳити мусоиди адаби ва шароити хуби таълим ба забони форсии тоҷикӣ низ вуҷуд доштааст. Вагарна дар майдони ин адабиёти оламшумул зарбадест шудан ҳунари на ҳар шоир аст. Дар ин ҳола "дасдарозӣ" баландпоя будани Бадри Чочиро, бидуни назар ба эҷодиёти шоир, увнони баланди ӯ "Фахруззамон" низ собит менамояд.

Сабаби ҳичрати ӯро аз Чоч Мовароуннаҳр ба мулки Хинд, тамоми таъкираҳои муътабар аз ноҳасомониҳои пас аз ҳуруҷи Чингиз доништа, соли вафоташ – 1351, қабрашро дар шаҳри Дехлӣ нишон додаанд.

Бадри Чочӣ, баъди расидан ба хоки Хинд, ба дарбори султони вақт Мухаммад Туғлуққон раҳ ёфта, ба мансаби надими подшоҳ (1328) мушарраф мегардад. Баъди чанд вақт дар байни шоири тоҷик ва зимомдори Хинд Мухаммад Туғлуққон риштаҳои дӯстӣ мустақкам меша-

ванд, ки ин нукта ба ду далел аст: яке илму дониш ва истеъдоди шоир бошад, дигаре аз дилбастигии подшоҳ ба адабиёти тоҷик, дар тимсоли Бадри Чочӣ, мебошад. Ба ҳар ҳол ситораи шоири чочӣ дар осмони адабиёти форсии Хиндустон ба нурафшонӣ даромад.

Хусравам Фаҳри замон кард, вале ҳаёт маро, Лақаб он моҳ, ки дар нимаи моҳ аст тамом.

Аз мисраи якуми ин байт фаҳмидан душвор нест, ки шоир бо амри подшоҳи замон (хусрав) ба увнони баланди давлатӣ, ки дар он маҳал "Фаҳр-уз-замон" буд, мушарраф гардидааст. Байти сонӣ чанд талқин дорад, ки яке аз он: ишора ба лақаб (тахаллус)-и муаллиф – Бадр аст. Сониян, зимни таъкид ба "бадр", ки "моҳи мунаввар" бувад, ба дараҷа ва мартабаи баланди шоири ишора шудааст.

Бино ба шаходати муаррихон ва таҳқиқи муҳаққиқон баъди рӯзгори Одам-уш-шуаро Рӯдакӣ, яъне аз қарни нӯҳ то нуздаҳ (1100 сол) фақат шоирони соҳибдевори мо беш аз 7000 нафар будаанд. Хазинаи адабиёти тоҷик дар давраҳои муайяни таърих аз ҳисоби ҳавзаҳои адабии Бухорою Самарқанд, Хучанду Хива, Шерозу Балх, қораи Хинд, аз ҳама бештар, тавассути ҳавзаи адабии Мовароуннаҳр, гановат ёфтааст.

Ривочу равнақи соҳаҳои муҳталифи илм, кишоварзӣ, адабиёт, шеърӣ дар замонҳои Сомониён, назар ба дигар давраҳои таърих, бештар буд. "Қарни заҳабӣ", "асри тиллоӣ", "Ренессанси исломӣ" ёдовар шудани даври Сомониён низ аз ҳамаи ҷост. Ба чӯз Рӯдакӣ, Фирдавӣ, Ибни Синову Беруниҳо саҳро дигар суҳанвароне дорем,

ки номбардори миллат ва ватани худ гашта, мулаққаб ё мутахаллис ба Ат-Тирмизӣ, Чочӣ, Тошкандӣ, Ал-Фарғонӣ, ё Аҳсиқатманд...

Ҳама ба афсӯсу надомат зикр кардаанд, ки баъди расидани пойи номбӯраки лашкари чингиз ба хоки Мовароуннаҳр, ки "омаду сӯхту кушту бурд", осмони пурситори адабиёти тоҷик мударате тира мондааст. Зеро, ҳазорон тан аз аҳли илм ба қатл расиданд, иддае тарки ватан карданд. Баъзеҳо дар гурбат ба муҳҷи умр ба сар бурда, аз ҳаёт ноқом ва ҳатто бе нишон гузаштанд.

Дар он айёми пуртахлука кам аз шоирони гурезаи мо дар дигар кишварҳо соҳибӣ чоҳу қалол, обрӯӣ ва нуфуз шудаанд, тавре ки Бадри Чочӣ дар қораи Хинд, ки "Моҳи мунаввар" бувад, ба дарҷа ва мартабаи баланди шоири ишора шудааст.

Ҳол он ки солҳои пуртахлукаи истилои муғул, ба ғайр аз Бадри Чочӣ, Нусрати Хучандӣ, Зиёуддини Нахшабӣ – ба Хиндустон, Носири Бухорӣ – ба Ироқ рафта буданд. Адабиёти баме-росгузоштаи онҳо ёдовар мешавад, ки дар он солу замон соҳаи шеърӣ форсӣ аз кучо то ба кучо доман густрода буд.

Таърихи сонӣ: Забт шудани Тошканд ва дигар манотиқи Мовароуннаҳр, ба шумули се давлати мустақили Бухоро, Хоразм ва Кӯҳанд, аввал тавассути лашкари генерали рус – Черняев (1865), сипас тавассути "қалтакдорони сурх" (инқилоби Октябр (1917-20) дар ҳоку замини мо ҳолате ба амал овардааст, ки нафақат шоирқушӣ, балки сиёсати парешон ва маҳв кардани миллатҳои бумӣ, ки дар асл форсизабон туркизабон буданд, рӯӣ қор омадааст.

Таъкирае, ки шоири муҳочир

Кароматуллоҳи Бухорӣ, мутахаллис ба Сибок, дар Чиддаи Арабистон қаламӣ кардаасту бо савӣ ва эҳтимоми мусанифи ин сатроҳ дар Тошканд (2007) ба таъб расид, эҷодиёти қариб 70 нафар шоирони баъди инқилоб иҷборан ҷилои ватанкардари зикр мекунад. Нолоау фиғони шоирони муҳочир ва мусофир-хок тавассути ҳамаи таъкирае, ки муаллифаш дар соли 1937 гуреза шудааст, аз мавҷудияти адабиёти муҳочирӣ тоҷикон бонги ҷарас мезанад, то қобили эътибор ва мавриди таҳқиқ қарор ёбад.

Он мақому мартабае, ки Бадри Чочӣ дар зиндагӣ ба даст овард, албатта, бинобар шеърӣ мақоми шоирӣ буд. Ҳанӯз дар замони зиндагӣ мавриди баррасӣ ва таҳлилу таҳқиқ қарор ёфтаи мазмуни ва моҳияти ашъори Бадри Чочӣ гувоҳӣ медиҳад, ки шеърҳои вай қобили қабули аҳли суҳан будааст. Шоир навиштааст:

Маро, ки фаҳри замон хонд, шоиқи исломам, Лақаб мағӯӣ, ба чӯз булбули шакарғуфтор.

"Фаҳри замона" ("Фаҳруззати мон"), "булбули шакарғуфтор" будани шоири ширинкаломи тошкандӣ, аз ҷониби Эдуард Браун, ки чун муҳаққиқи машҳури адабиёти форсӣ шуҳравар аст, ба ин лаҳн тавсиф шудааст:

"Баъд аз Мавлавӣ Чалолуддини Румӣ ва Саъдӣ, дар Хиндустон се тан шоир — Амир Хусрави Деҳлавӣ, Ҳасани Деҳлавӣ ва Бадри Чочӣ дар Душанбе (с. 2020, 376 сах), мураттаб шудааст, ки 72 қасида, 105 қитъа, 40 рубоӣро фаро мегирад.

Муаллифи "Ғиёс-ул-луғот" таҳати увнони "Кошиф-ул-асрор" ё шарҳӣ қасоиди Бадри Чочӣ" рисолае навиштааст. Ҳамчунин Мухаммад Усмои Қайс бо номи "Нусхаи Усмонон" китобе иб-

рат аз ду ҷилд (1848) ба ёдгор мондааст, ки далели дар поғи баланд будани шеърӣ Бадри Чочӣ мебошад.

Аз таърихи маълум аст, ки ҳавзаи адабиёти форсизабони Хиндустон ва ҳавзаи адабии Мовароуннаҳр адабону шоирони зиёдеро ба камол расонда, ба рушди забон ва адабиёти форсӣ саҳми калон гузоштаанд. Чочро ба қасди Деҳлӣ тарк гуфтани Бадри Чочӣ ҳадафи дигаре низ дошта, ки ин баҳрабардорӣ аз ҳавзаи адабиёти форсӣ Хинд ва дастбӣ аз файзи мактаби Хусрави Деҳлавист.

Сарфи назар аз ин, ки то омдани Бадри Чочӣ Амир Хусрав аллақай фавтида буд, ҳавзаи адаби, мактаби Амир Хусрави Деҳлавӣ қараён дошт, ки таъсири ӯро файзбахши он дар эҷодиёти Бадри Чочӣ эҳсос мешавад. Инак, панде аз Бадри Чочӣ:

Гарчи бадфеъл аст душман, м-афканаш, К-ӯ зи бад кирдори худ паст уфтад.

Ин суҳанро ёд кун, к-он пир гуфт: "Мастро мафкан, ки худ маст уфтад"

Нусхаҳои гуногуни девони Бадри Чочӣ дар як қатор осорҳои шоири дунё, минҷумла, дар Тошканду Душанбе, Хиндустон ва дар дигар мамолҳои Шарқу Фарб маҳфузанд. Тоҷикон аз бузургони гузаштаи худ ифтихор мекунанд. Ин аст, ки матни илмию интиқодӣ "Девони Бадри Чочӣ" дар Душанбе (с. 2020, 376 сах), мураттаб шудааст, ки 72 қасида, 105 қитъа, 40 рубоӣро фаро мегирад.

Маъруф ОТАХОНЗОДА, Журналисти хизматнишондодаи Ҷумҳурии Ўзбекистон.

САЙРЕ БА ТАЪРИХИ ФАРАНҶӢ

Бибиам ба мо, наберагон боре дар бораи фаранҷӣ нақл карда буданд. Ба гуфтаи он кас ҳанӯз дар нӯҳсолагӣ фаранҷӣ ба сар намудаанд. Зеро он замон ба фаранҷӣ ба кӯча баромадани занону духтарон куллан манъ будааст. Гузашта аз ин, мо намуди гуногуни фаранҷиро дар филмҳои таърихӣ тамошо мекунем. Аммо замонҳои таърихӣ ёфтаву пӯшидани сатр ё фаранҷӣ низ дар байни занону духтарони мо аз байн рафтааст.

То солҳои наздик баъзе занони калонсоли кӯҳандӣ, марғелонӣ, тошкандӣ ва амсоли он, ки дар бозорҳои дӯппӣ мефурӯхтанд, фаранҷӣ ба сар мекарданд. Аммо аксар вақт фаранҷӣ худро пушти сар партофта, ба савдои дӯппӣ машғул мешуданд. Дар баъзе минтақаҳои кишварамон имрӯзҳо арӯсро то ҳонаи домод бо фаранҷӣ мебаранд. Дар пояш кафшу маҳси низ мепӯшонанд, ки хоси суннатҳои миллии мо мебошад.

Як қатор арзишҳои миллии фароимӯшуда аз тариқи осорхонаҳо ба маърази тамошо гузошта мешаванд. Дар либосҳои миллии бода, баъзе урфу одат, муносибати ҷамъиятӣ, маърифатию фарангӣ, идеалҳои зебоӣ, вижагиҳои идоракунӣ ва баъзе паҳлуҳои ҳаёти оилавии мардумони мо акси худро ёфтаанд. Яке аз чунин либосҳои фаранҷист. Он чомаи калону васеъ буда, сар то по бадани занҳоро мепӯшонанд.

Фаранҷӣ остинҳои дарозу борик дорад, ки баъзан ба пушт мепартоянд ва ё онро дӯхта мекунанд. Он ба ҳамаи маъниат, ки остинҳои мавриди истифода қарор намегиранд.

Фаранҷӣ вожаи араби буда, маънои либоси васеъро медиҳад. Онро баъзан чодар низ мекунанд, ки муслимаҳо дар сар мекунанд. Фаранҷӣ дар Миср пайдо шудааст ва баъд паҳн гардидааст. Дар замони салтанати Шайбонӣ (асри шонздаҳ) чома-фаранҷиро дар Осиеи Миёна уламо мепӯшиданд. Дар замони шоҳигарии Бобур ва салтанати Темириён фаранҷӣ либоси фокираи давлатмандон, уламо ва рӯҳонӣ маҳсуб меёфт.

Маънои вожаи фаранҷӣ либоси мардона ва занонаро низ медиҳад. Либоси остиндорозе, ки аз болои пирохан ё курта сари китфони мӯсбати обу табиат мебошанд.

Дар "Авасто" Аноҳити ҳамчун духтари ҷавон ва сарватманд тасвир ёфтааст. Бешубҳа, сару либоси вай намунае аз либосҳои маҳаллии рӯшноӣ менамояд, аз ин рӯ мӯсбатиҳо таррокаи Аноҳити аз бозефҳои арзишманде шумурда мешаванд, ки ҷуна бологӯш доштани занону духтарони замонро барои мо бозтоб медиҳанд. Ин бологӯш, ё ба истилоҳ фаранҷӣ, дар давраҳои гуногуни таърихӣ мувофиқи завқу таъбир ёфтааст, аммо ҳамеша ҳамаи шакли қадимии худро маҳфуз доштааст.

Дар асри XIX занони мусалмон ҳангоми берун аз ҳона шудан рӯсарӣ доштанд. Маҳз дар ҳамаи асрҳои фаранҷӣ ба сифати ҷузъи ҷудонашаванда ва ҳатми либоси занон роҷ қардид. Он чор қунҷ дорад ва аз ёли асп тибёр карда мешавад. Атрофаш бо матои гулдӯзишуда зинат ёфтааст. Яке аз вижагиҳои пӯшидани фаранҷӣ дар он будааст, ки духтарони аз 9-сола боло зимни берунӣ ҳавли рафтанд, аммо ба сар мекашиданд. Барои онҳо фаранҷии маҳсуси духтарона медӯхтаанд, ки аз рӯи шакл тақрибан бо фаранҷии занон яқсон буд. Аммо ба далели он ки он духтарона буд, нағри сунҷ-сунҷ ё сурхи тираро мегирефт ва он фаранҷии муваққатӣ шумурда мешуд. Баъди ба шавҳар баромадан духтар фаранҷии занонро ба сар мекард.

Дар замони гузашта фаранҷии занон аз матои арзон сохта мешуд. Намунаи ҳамаи фаранҷӣ, ки соли 1860 дӯхта шудаанд, дар осорхонаҳо маҳфузанд. Он ду навъ буда, аз қалобаи оддӣ ва матои абрешимӣ

Тақриз

ФАРҲАНГИ ДУЗАБОНАИ МАВРИДИ НИЁЗИ ҲАМАГОН

Дар таърихи равобити адабию фарангӣ ва илмию иҷтимоии халқҳои тоҷикӣ ўзбек, ки аз чанд сарчашма об меҳурд, осори зиёди муштарақ ба чашм мерасанд, ки онҳо барои ҳар ду халқ баробар аҳамият доранд. Ҳамзистии ҳамешагии мардуми тоҷикӣ ўзбек, ҳамтақдирӣ ва таърихи муштарақ онҳоро ҷунун ба ҳам қарину наздик сохтааст, ки бо вуҷуди соҳибӣ ду забон будан яқдигарро зуд мефаҳманд ва ин яқдигарфаҳмӣ то ба ҳамдиливу ҳамандешагӣ расидааст. Ва дар таърихи дуру наздик мекунем, ки ҳар тоҷик ўзбекиро балад ва ҳар ўзбек аз забони тоҷикӣ бархурдор аст.

Шояд ҳамаи қаробати комил боис шуда, ки ба истилоҳи халқи дузабона яқдигарро бе луғату тарҷума мефаҳмиданду эҳтиёе ба луғати тоҷикӣ ва ўзбекӣ на доштанд. Ва шояд ба ин сабаб дар таърихи илмию луғатшиносӣ таъдвини фарангӣ тоҷикӣ ва ўзбекӣ собиқаи дерина надорад.

Аммо таърихи ҷиддие, ки дар охири асри XX ва оғози асри XXI дар сохтори ҷамъияти давлатҳои соҳиб Иттиҳоди Шӯравӣ ба вуқӯъ омад, ба тамоми қабҳаҳои зиндагии мардумони ин минтақа таъсири амик расонд. Тақсими тарзи байни давлатҳои ҳамаҷоя дар байни мардумони таърихан дӯсту бародари ин кишварҳо як андоза фосила низ эҷод намуд. Аз ин рӯ, маҳсусан, насли ҷавони тоҷикӣ ўзбек аз забону фарангӣ яқдигар ба андозае дур монданд. Гузашта аз ин, чун забон ба сифати як навъи шуури ҷамъиятӣ, доимо дар инкишофу тақомул аст, дар ин фосила фонди луғавии ҳар ду забон ҳам аз ҳисоби калимаҳои нағ ганий шуд. Навбояд, ки дар ҳар забон захираи луғавиро беш мегардонанд, ҳатто аз соҳибзабонҳои муносибати бодикқатро талаб мекунанд ва на ҳамеша барои тамоми кишрҳои чомае фаҳмо мебошанд. Чунин сабабҳо водор месозанд, ки луғатҳои дузабона барои насли ҷавону навраси ин халқҳо таҳия ва таъдвин гарданд, то мушкили забонфаҳми байни онҳо халлу фасл шаванд.

Боиси хушнудист, ки ин таърибаи ҳар кишвари Тоҷикистон – наздиктарин ҳамсояи мо ба амал таъбиқ гардида, ҳанӯз 10 сол пеш китобе ба увнони "Луғати тоҷикӣ-ўзбекӣ" (Хучанд: Ношир, 2011. – 172 сах.) аз ҷониби устодони Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б. Гафуров дотсент Шариҷон Тоҷибоев ва шоғирди ошон, дотсент Фирӯза Қаймова тартиб дода шудааст. Ин китоб аз оғози нашр то имрӯз талабгорон ва харидорони зиёде дошта, маҳсусан, чомаи ўзбекзабони Тоҷикистон онро бисёр хуб пазируфтанд ва то имрӯз ба он зиёд муроҷиат мекунанд. Бояд ёдовар шуд, ки дар ин китоб пеш аз ин соли 1998 бори аввал аз ҷониби устоди донишгоҳи мазкур О. Абдуназаров "Луғати мухтасари тоҷикӣ-ўзбекӣ" тартиб дода шуда буд, ки дар муқаддимаи китоби мазкур ҳамчун сарчашма ишора шудааст.

Ин луғат беш аз 7500 калимаи ибораро дарбар гирифта, дар асоси луғатнигории сунатӣ ва бо талаботи имрӯза тартиб ёфтааст. Тамоми моддаҳои луғавӣ (калимаҳои тоҷикӣ) бо харфҳои ғайб ба тартиби алифбо пайиҳам оварда шуда, омонимҳои дар моддаҳои

алоҳида бо рақамҳои римӣ сабт гардидаанд. Агар моддаи луғавӣ тобиши маъноии маҷозӣ дошта бошад, ҳангоми тарҷума пас аз маъноии асли хатман маъноии маҷозии он низ оварда шудааст.

Дар ин фарҳанг ҳақди ақалли вожаҳои забони адабии тоҷик, ки дар муҳовараи ҳаррӯза ва ҳам осори адабии классикиву мусири тоҷик, адабиёти илмӣ, оммавӣ, сиёсӣ ва маҷаллаву рӯномаҳо истифодаи бештаре доранд, фароҳам омада, муодилҳои ўзбекии онҳо дода шудаанд.

Тавре ки дар муқаддимаи луғати мазкур ишора меравад, баъзе калимаҳои, ки барои ҳар ду забон муштарақ ва мавриди истифодаи ҳастанду бо андак ҷузъиёти дар талаффуз аз ҳам фарқ мекунанд, ба монанди атр – атир, анҷир – анжир, сандуқ – сандик, гарав – гаров ба китоб ворид карда нашуданд, чун зарурат ҳам надорад.

Ҳамчунин, ба луғати мазкур ворид карда шудани бархе калимоти хоси осори классикӣ аз қабилҳои ибрий, инод, инҷисор, қисват, жанда, мубарро, мӯйдан, пазира, шигарф, чакшуд ва ғайра бисёр муфид аст, чун дӯстиҳои ўзбекзабони мо, ки ба омӯзиши забон ва адабиёти форсиву тоҷикӣ муҳаббат доранду ҳар чӣ бештар аз адабиёти классикӣ тоҷик бархурдор шудан меҳоянд, аз ин маънифаҳмӣ барои худ натиҷаи судманде хоҳанд гирифт.

Имрӯз, ки равобити ҳамҷониби байни ду давлат ва аҳолии ин кишварҳо аз нав барқарор гашта, ҳамкориҳо дар ҳар соҳа қавитар мегарданд, зарурат ва эҳтиёе ба чунин луғатҳои дузабона меафзояд ва шояд нашири дубораи ин луғат, ҳамчунин, тартиб додани луғати ўзбекӣ-тоҷикӣ низ барои тарафайн судманду самарабахш бошад.

Бояд таъкид кард, ки тартиб додани луғати дузабона кори сахт нест ва ҳар нафар, ки заҳмати ҷамъоварӣ ва тартиб додани чунин луғатро медонад, бешак ҳар дуб мекунад, ки таҳия ва мураттаб сохтани чунин асар масъулияти том, дақиқбинӣ, пурдонӣ ва заҳку салиқаи хосро тақозо менамояд, ҳамчунин ва муҳимтар аз ҳама, ҳавсалаву ишқу алоқамандӣ ба ҳар ду забонро. Мусифона бигӯем, дар тартиб додани китоби мазкур мурағатгон бо масъулияти ҳавсалаи том ва оғроҳона кори худро анҷом додаанд ва як фарҳанги бисёр судмандро ба чомаи ўзбеки тоҷикӣ ҳада намудаанд, ки боиси эътирофу қадрдонист.

Хусрав ҲАМИДОВ, доктори фалсафа оид ба илмҳои филология.

Дар арафаи иди Соли нав дар вилояти Намангон як қатор объектҳои дорои аҳамияти иҷтимоӣ ба истифода супорида шуданд. Аз ҷумла, дар ноҳияи Янги Намангони шаҳри Намангон поликлиникаи оилавии нави рақами 16 ба истифода дода шуд. Ба бунёди ин муассисаи тиббии мӯъажаз бо таъҷизоти замонавӣ, ки дар маҳаллаи «Келажак тонги» қад рост кардааст, қариб 10 миллион сӯм маблағ мараф шудааст. Поликлиникаи нави оилавӣ ба беш аз 33 ҳазору 300 нафар аҳолие, ки дар маҳаллаҳои Келажак тонги, Шербулоқ, Соҳил, Ишонҷ ва Истиқбол ба сар мебаранд, кумаки аввали тиббӣ мерасонад.

Дар акс: дар поликлиникаи оилавии мазкур. Аксбардор: Ҳ. МАМАДАЛИЕВ (ЎЗА).

Китобиёт

ЭҶОДКОРИ СЕРМАҲСУЛ

Боиси хушнудист, ки солҳои охир дар нашриётҳои муҳталифи ҷумҳурӣ китобҳои тоҷикӣ нашр гардида, ба эътибори хонандагон ҳавла мегарданд. Хонанда Талиб Юнусзодро тавассути навиштаҳои пурмазмунаш, китоби «Оҳанги зиндагӣ» ба хубӣ мешиносанд. Навиштаҳои ӯ аз ҳаёти мардуми содаву самимӣ, хоксору меҳнаткаш дарак медиҳад.

Ба қарибӣ китоби эҷодкор бо номи «Талиби зиндагӣ» аз наشريёти «Қалам»-и Самарқанд рӯйи ҷопро дид. Дар ин маҷмӯъ ҳаҷвия, латифа ва шеърҳои соҳлои охир эҷодкардаи ӯ чамъ омадаанд. Хонанда аз ҳаҷвия ва латифаҳои ӯ, ки молпарастон, ҳасудон, танбалу коргурезонро ҳаҷв кардааст, панди зиндагӣ мегирад, ки ин баҳусус барои ҷавонон аҳамиятнок аст. Аз ҷумла, дар «Миёнарав» ном ҳаҷвияш молпарастии занонро ба қалам оварда чунин менависад: «Келини қоматбаланди охучаши найзамиғон бошад. Маълумоташ олий, имораташ дуқабатаи мармарқорӣ ва дар миёни ҳавлияш фавора бошад. Мошиндор...»

Дар шеърӣ «Келини имрӯз» низ ба молу сарват дил додани баъзе арӯсонро ҳаҷв намудааст: Зебо қасру кошона гӯяд, келини имрӯз, Оинаву ҳам шона гӯяд, келини имрӯз. Аз мошин ҳар гун макет, нексичи шибирлет, Ё лимизин ё ласет хоҳад, келини имрӯз.

Наметонад чок дӯхтан, наметонад ош пухтан, Намеҳоҳад омухтан, аҷаб, келини имрӯз. То ки нарӯбад хона, то наравад ошхона, Сад хилаю бахона, чӯяд келини имрӯз...

Дар «Саги ғамгор» вафодори агро, ки соҳибонаширо аз неши задани мор оғоҳ мекунанд ва дар «Кори неки Акбаршоҳ» меҳрубони мусиқор ба бачааш тасвир намудааст. Китоб ба хонандаи синну соли гуногун шавқовар ва марокангез мебошад.

Т. Юнусзода имрӯз дар авҷи эҷод аст.

С. БЕКНАЗАРОВА, ҳабарнигори «Овози Тоҷик».

(Давомаш дар сах.4.)

ҶАМРОЗИ РҶҶИ БОНУВОН

САЙРЕ БА ТАЪРИХИ ФАРАНҶИ

Яке аз олимпиаҳои эҷодкор, ки тамоми умр дар ҷодаи илму маърифат заҳмат кашандаст, Махбуба Қодирова мебошад. М. Қодирова соли 1919 дар Тошканд дар оилаи зиёӣ чашм ба дунё кушод. Баъди хатми мактаби миёна ба факултети филологияи Донишгоҳи миллии Ўзбекистон дохил шуда, таҳсилро идома дод. Соли 1931 донишгоҳро хатм намуда, ба аспирантураи Донишқадаи забон ва адабиёти Фарҳангистони улуми Ўзбекистон дохил шуд. Соли 1961 доир ба ҳаёт ва эҷодиёти Нодира рисолаи номзадиашро химоя намуд.

М. Қодирова даътаввал ба сифати стенографисти донишқада, дертар ходими хурди илмӣ ва ходими калони илмӣ фаъолият бурд. Аз соли 1967 ӯ дар Осорхонаи адабиёти давлатии Ўзбекистон ба номи Алишери Навоӣ ҳамчун ходими калони илмӣ ва то охири умр (2002) ба омӯختани ҳаёт ва мероси адабии шоираҳои шинохтаи Шарқ: Робияи Балхӣ, Зебуннисо, Уваййис, Нодира, Дилшоҳи Барно, Саодатбегим, Муштарӣ, Муслиҳабегим, Анбаротун ва дигарон машғул шуд. Аз оғози солҳои 60-уми асри ХХ осори Ўзбекии ва форсӣ-тоҷикии Нодираро дар асоси дастхатҳои омӯхта, аввал "Асарҳои интихобнамудаи Нодира"-ро бо сарсухан, эзоҳ, нишондод ва лугатҳо аз нашр баровард. Аз ҷама муҳимаш, китоб шеърҳои тоҷикии Нодираро, ки ба аҳли илму фан то ҳол маълум набуд, дарбар гирифтааст. Олима маҳорати бадеии санъаткор, жанру мавзӯи шеърҳои дузабонаи Нодираро таҳлили ҷиддӣ намуд. Дар натиҷа, ҳосили меҳнати чандинсола ӯ – монографияи "Ҳаёт ва эҷодиёти Нодира" рӯйи чопро дид. Ҷартир ба забони русӣ низ нашр гардид. Биографияи муқаммали илмии Нодира ба қалами манбаъшинос М. Қодирова мансуб мебошад.

Маълум аст, ки дар ашӯри шоираҳои асри XIX баробари мавзӯи анъанавии ишқ, муҳаббат, фироқ ва ҷудой хислатҳои хуби инсонӣ, маърифатпарварӣ, тарғиби илму ҳунар, шарфи инсон баланд арзёбӣ шудаанд. Манбаъшинос М. Қодирова дар тадқиқотҳои худ ба соҳае, ки мутлоқа мавриди таҳқиқ қарор нагирифтааст, эътибори алоҳида дод. "Фалсафаи сиёҳон", "Собит-ул-башар", "Таърихи муҳочирон" барин ёдгориҳои то ҳол омӯхта-

нашударо таҳлил намуд. Самарайи ҷустуҷӯҳои чандсола буд, ки олима ба забонҳои Ўзбекии ва русӣ дахҳо мақола навишта, тавассути на-шрияҳои даврӣ, маҷаллаҳои соҳа, маҷмуаҳои илми оммавӣ гардонд, дар асоси далелҳои нав монографияҳо навишта ба дасти чоп сурӯд.

М. Қодирова соли 1975 дар ҷамъомадии шӯрои илмии ихтисосонидашудаи назди Академияи илмҳои Ўзбекистон рисолаи докторӣ-ришро таҳти мавзӯи "Тақдирӣ инсон ва халқ дар ашӯри шоираҳои асри XIX", ки дар ҳар як давру замон мавзӯи муҳим ба шумор мерафт, бомуваффақият химоя намуд. Дар ҷамъомад донишмандони соҳа иштирок намуда, тадқиқоти олимаро муҳокима намуданд ва таъкид намуданд, ки рисола ба талаботи ҷавобгӯ аст. Бад-ин тарик, Махбуба Қодирова ба унвони баланд – доктори илмҳои филологияи мушарраф гардид. Ин дастоварди бузурги илмӣ ба доктори ҷавон ғайрату шӯҷоат бахшид. Вай баробари корҳои осорхона ба омӯхтани паҳлуҳои нави ашӯри шоираҳо, навиштани мақолаҳои илмӣ, кашф намудани асарҳои нави Нодира пардохт. Дар

ин соҳа бо тарҷумонҳои рус аз наздик ошноӣ пайдо кард. Пайи ҳам асарҳои "Эй сарви равон", "Муаззамхон", "Таърихи муҳочирон", "Дилшод", "Маликаи шеър ва муҳаббат" рӯйи чопро диданд. Худи ҳамон солҳо бори аввал ба забонҳои тоҷикӣ, Ўзбекии ва русӣ мунтахаботи Зебуннисо, Анбаротун, Дилшоҳи Барно рӯйи чопро диданд.

Умуман, манбаъшиносии моҳир М. Қодирова яке аз эҷодкорони заҳматкеш мебошад, ки фаъолияти худро ба таҳлили асарҳои тоҷикӣ ва Ўзбекии шоираҳои асри XIX бахшидааст. Тадқиқоти ӯ бахшида ба ашӯри Робияи Балхӣ низ яке аз дастовардҳои илмии Нодир ба ҳисоб меравад. Хидматҳои олима дар рушди илму фани кишвар аз ҷониби ҳукуматамон муносиб арзёбӣ гардид. ӯ бо унвони Арбоби хидматнишондодаи илми Ўзбекистон, бо медал ва ифтихорномаҳо сарфароз гардонда шудааст.

Ҳамидҷон ҲОМИДИ, доктори илмҳои филология, профессор.

(Аввалаш дар саҳ.3).

Дар воҳаи Қашқадарё ду намуди фаранҷӣ мавҷуд будааст: фаранҷи ва челақ ё либоси сабуки беастир. Дар байни ин ҳарду ва намудҳои дигари он фарқи ҷиддӣ дорад. Аммо дар ин вилоят барои фаранҷиҳо матоҳхоёро интихоб мекунанд, ки хираанд ва чашми касро намебаранд. Қалобаи челақро ба астар медузданд. Лаби остинҳои барои фазон дӯхташударо бо лентаи аз атласи сиёҳ дӯхташуда ва гулдӯзии дастӣ ороиш мекунанд. Занони Қашқадарё ва Сурхондарё дар тобишон аз челақ бештар истифода мекунанд.

Фаранҷиҳои Хоразм бо поракунӣ худ аз фаранҷиҳои дигар тафовут доранд. Қисми болоии он аз алочаҳо ва астари он аз матои ҷит дӯхта мешавад. Дар байни абраву астари он андак пахта мегузоранд. Гуфта мешавад, ки шояд ин ҳол ба шароити иқлими Хоразм ва сардии ҳавои он бастагӣ дошта бошад.

Занон барои он ки ҷеҳ-

раи худро аз мардҳо пинҳондоранд, рӯй ва сари синаи худро бо чиммат мепӯшонанд, ки аз ёли сиёҳи асп-бофта шудааст. Он аз пешонӣ то миёни занҳоро маҳкам мекӯшид. Он дар минтақаҳои гуногун бо андозаҳои худ фарқ мекунанд. Тибқи маълумотҳо онро бештар аҳли Истаравшан ва Ҷуст, инчунин ҷўғиёни хунарманде месозанд, ки ба истехсоли элак ва ғалбερ машғул шудаанд.

Бехтарини онро дар Истаравшан месохтаанд. Он нарм буда, бо мурури замон намешикастааст ва муддати дароз хидмат мекардааст. Инчунин сарбандҳои фаранҷиҳо зинат дода мешавад. Он бо сузан дӯхта шудааст ва баъзан сарбандҳои бодфоро низ занон пешии рӯй меканиданд. Аммо охира фаранҷи ва сарбанди он аз истеъмол баромад ва он давраҳои гуногуни таърихи ҳаёти мардуми моро бозто чойи фаранҷи ва сарбандҳо дар осорхонаҳои мухталифи кишварамон мебошад.

Дилафрӯз МУСТАҶОБОВА, корманди осорхонаи давлатии таърихи ва фаранҷи вилояти Навоӣ.

ҶАМРОНИ ЗАН

МОДАРАМ

Будай дурдонаам, эй модарам, эй модарам, Гавҳари яқдонаам, эй модарам, эй модарам.

Маънию мазмуни умрам, хуштарин, ширинтарин, Қиссаам, афсонаам, эй модарам, эй модарам.

Офтоби мохтоби оламорои дилам, Равшании хонаам, эй модарам, эй модарам.

Кулбаи танг асту тор аз баъди ту сарманзилам, Гарчи дар қошонаам, эй модарам, эй модарам.

Будай ободиям – ободии ҷону дилам, Бе ту дилвайронаам, эй модарам, эй модарам.

То барофрӯзӣ дили ман сўхтӣ монанди шамъ, Бар сарам парвонаам, эй модарам, эй модарам.

Мехӯрад хуни маро дарду ғаму андӯху ранҷ, Монда дар ғамхонаам, эй модарам, эй модарам.

ОМУЗГОРИ БОМАТОНАТИ УЧҚУДУҚ

Гулшан Муҳиддинова яке аз омӯзгорони фидойи ва матонатҳои мактаби миёнаи рақами 10-уми шаҳри Учқудуқи вилояти Навоӣ ба шумор меравад. Муаллима аз фанни санъати тасвири ба насли ҷавон дарс медиҳад. Педагоги оянда дар деҳаи Қумбосидии ноҳияи Шофирқони вилояти Бухоро ба дунё омада, аз давраи мактабхонӣ, гарчанд агулгушонаш нуқси модарзодӣ дошта бошад ҳам, ба санъати тасвири меҳри ҷудогона дошт. Аз устодаш Ҳамза Ҳусенова асрори мӯйқаламро бо маҳорат омӯхт, ба ҳамсинорони худ намунаи ибрат гардид. Соли 2004 ба факултети графикаи бадеии Донишгоҳи давлатии Бухоро дохил шуд.

Г. Муҳиддинова баъди шавҳар кардан, бо оилааш ба Учқудуқ кӯч бааст. Аз ҳамон сол то ҳол дар мактаби рақами 10-уми шаҳри Учқудуқ ба хонандагон таълиму тарбия медиҳад. – Модарам низ ба агулгушони нуқси модарзодӣ доштааш нигоҳ накарда, бо ҳамроҳии падарам барои таълими олии гирифтани фарзандонашон шароити муносиб муҳайё намудаанд, – мегӯяд Г. Муҳиддинова. – Алаам Гавҳар муаллимаи

синфҳои ибтидоӣ, бародарам Лавиз аз фанни тарбияи ҷисмонӣ дарс медиҳад. Волидонам барои хондану омӯхтани мо заҳмат кашиди бошанд, имрӯз мо ҳам ба таълиму тарбияи фарзандонамон

Дар сурат: Гулшан Муҳиддинова ҳангоми дарс.

эътибори махсус медиҳем. Шукрона меғӯем, ки онҳо аз ҳамсолони худ камӣ надоранд. Ба ивази ташвишу нооромиҳои паси сар кардаамон чунин рӯзҳои хурсандибашро дида истодаем.

Суратгир: С. АСЛОНОВ. (ЎЗА).

М.ШОДИ. Латифаҳо Зан гир – Духтурҷон, роҳе ҳаст, то ки умрам дароз шавад? – Зан гир! – Зан гирам умрам дароз мешавад? – Не, дигар орзуи умри дароз намекуни!

ЁРИИ ТАЪЧИЛИ?

– Ало?! Ин ёри таъчили? – Бале! – Тезтар биед, писарам ручкаро фуру бурд. – Ҳаракат мекунем. То рафтани мо бо қалам навишта истед...

ДОД АЗ ДАСТИ ЗАН!

– Дод аз дасти зан! Занам ҳама чизамро аз они худ карду рафт! – Ба ҳайр будааст. Зани ман ҳама чизамро аз они худ карду намеравад!

АНДӢ МЕШУДАМ!

Афандӣ суруд хонд, занаш гуфт: – Илтимос, дигар нахон, овози хуш надорӣ. – Э, ту чиро мефаҳми! Ду харфи аввали номам намебуд, кайҳо Андӣ мешудам!

СУҲБАТИ МОДАР ВА ДУХТАР

Модар: – Рӯзи аввали мактаб ба ту маъқул шуд? Духтарак: – Рӯзи аввал? Чи, пагоҳ боз мактаб меравам?

СУҲБАТИ БАРОДАР ВА ДОДАР

Аҳмад аз акааш хоҳиш кард: – Ака, барои шоколад аз модарам пул гиред. – Магар намешавад худат хоҳиш кунӣ, ӯ модари ту ҳам ҳаст-ку! – Ҳамин тавр-куя, вале шумо аз ман пештар бо модарам шинос шудагӣ ҳастед-да.

ХУКУҚИ ЗАН

ДАР ЗАМБАР НА БЕШТАР АЗ 22 КГ...

Солҳои охир ба бонувон аз ҷониби ҳукумат ғамхориҳои зиёд зоҳир мегардад. Бахусус ба лавозимҳои роҳбарӣ ҷалб намудани занон сазовори таҳсин аст. Дар қонунгузорӣ ва нис ба занону духтарон як қатор имтиёз ва баланд бардоштани мавқеи онҳо нишон дода шудааст. Ба ин манъ намудани меҳнати занон дар корҳои шароиташ душвор, ба кор фаро гирифтани занони ҳомила ва ё кӯдақдор, ба занон додани таътил барои парвариши кӯдак ва ҳоказо мисол шуда метавонанд.

Аз ҷумла, дар қараёни ба кор қабул кардан ва бекор кардани шартномаи меҳнати барои онҳо як қатор имтиёзҳо ба назар гирифта шудаанд. Занони ҳомила ё кӯдақдорро бо кор таъмин нанамудан ё мӯзди меҳнати онҳоро кам кардан, инчунин занони ҳомила ё кӯдақдор то сесоларо дар асоси санҷиш ба кор гирифтани занонро маҳкам кардан шудааст.

Аз ҷониби корфармо ба бекор кардани шартномаи меҳнати занони ҳомила ва ё кӯдақдори то сесола роҳ дода намешавад. Агар корхона тамоман фаъолиятро қатъ намояд, ё муддати шартномаи меҳнати ба охир расида бошад ҳам, шартномаи меҳнати занон бо шартӣ аз нав ба кор ҷойгир намудани онҳо бекор карда мешавад. Дар ин даври то ба кор ҷойгир шудан маоши меҳнати занон нигоҳ дошта мешавад, аммо ин муддат аз се моҳ на бояд гузарад.

Дар баъзе соҳаҳо ва корҳои мухталиф аз меҳнати занон бар зидди қонун истифода мекунанд. Дар корҳои меҳнаташ вазнин, дар корҳои зеризаминӣ истифода аз қувваи зан манъ карда шудааст. Аз меъёре, ки барои онҳо таъин карда шудааст, зиёд бардоштан ё кашондани бор манъ карда шудааст. Аз ҷумла, вазни бори дастии онҳо 9 кг., дар замбар 22 кг., дар арабаи яқчарха 22 кг., дар арабаи се чорчарха 50 кг., дар вагонҳои хурд (харакати релс) 300 кг нишон дода шудааст.

Инчунин мувофиқи қонунгузори занони ҳомила ба корҳои сабук ва қулай бояд ҷалб карда шаванд. Дар асоси ҳулоаса тиббӣ меҳнати занони ҳомила сабук карда мешавад ва ё дар ҳолати нигоҳ доштани ҳаққи меҳнати ҷойи кори аввалашон ба кори сабук гузаронда мешавад ва ба ин муносибат ҳаққи кори аввалашон кам карда намешавад. Дар ин вазъият барои зани ҳомила боз як имтиёз,

яъне агар то дарёфт кардани кори сабук аз кор озод карда шуда бошад, барои рӯзҳои ба кор наравтанаш ҳаққи кор нигоҳ дошта мешавад. Аз чунин имтиёз занони кӯдақдор то ду сола, ки имкони дар ҷойи аввалаш кор кардан надорад, истифода бурданиш мумкин аст.

Тартиби таътили занон низ алоҳида аст. Таътили ҳомила ва таваллуд – Ба занҳо то таваллуд 70 рӯзи тақвими ва баъди таваллуд 56 рӯзи тақвими, ҷамъ 126 рӯз таътили ҳомиладорӣ ва таваллуд дода мешавад ва доир ба суғуртаи иҷтимоии давлатӣ нафақа пардохта мешавад. Агар қараёни таваллуд душвор гузарад ё дугоникӯ сегонӣ ба дунё ояд, 70 рӯз, ҷамъ 140 рӯз таътили ҳомиладорӣ ва таваллуд дода мешавад.

Таътиле, ки то ду ё сесола шудани кӯдак дода мешавад – Баъди ба охир расидани таътили ҳомила ва таваллуд бо хоҳиши зан то ду сола шудани кӯдак таътил дода мешавад ва мувофиқи қонун нафақа пардохта мешавад. Инчунин, бо хоҳиши зан то сесолагии кӯдак бе нафақа таътили иловагӣ низ дода мешавад. Аз таътиле, ки барои парвариши кӯдак дода мешавад, падар, модо ва дигар наздиконаш, ки парвариши кӯдакро ба зимма мегиранд, пурара ва ё қисман истифода бурданиш мумкин аст. Дар давраи таътили парвари-

нишҷудхтарони ҳомила ва таваллудкарда ё барои парвариши кӯдак бо тартибе, ки Девони Вазирон муайян намудааст, таътили академӣ дода мешавад.

Таътили соллона – Таътили соллона солае як маротиба ба ҳар як ҳодим дода мешавад. Занони ҳомила таътили солнаро метавонанд пеш аз таваллуд ва ё баъд аз таваллуд гиранд. Таътили солна ба занони танҳо (бева, никоҳаш бекоршуда), ки фарзандаш синни 14-ро пур накардааст (ё кӯдаки ногирои то 16 сола дорад), ба занони хидматчиёни ҳарбӣ назар ба хоҳиши онҳо дар вақти ба онҳо муносиб дода мешавад. Ба заноне, ки 2 ё аз он зиёд фарзандони то 12-сола ё ки фарзанди ногирои то 16 сола дорад, ҳар сол ба муддати се рӯзи қорӣ дар ҳолати нигоҳ доштани ҳаққи кор таътили иловагӣ низ дода мешавад. Илова бар ин, ба чунин тоифаи занон бо хоҳиши онҳо ҳар сол на кам аз 14 рӯзи тақвими дар ҳолати нигоҳ доштани ҳаққи кор таътил дода мешавад. Ин гуна таътилоро бо иҷозати корфармо ба таътили солна ҳамроҳ карданаш низ мумкин аст.

Дар асоси Низомии Девони Вазирон "Дар бораи тартиби кӯчондан, аз нав барқарор намудан ва аз таҳсил озод намудани талабаҳои муассисаҳои таълими олии" аз 20 июни соли 2017, ба до-

истифода бурда, баҳри дастгирии занон бояд имтиёзҳои иловагӣ муайян намояд.

Диловар РАШИДОВ, устоди кафедраи идораи корпоративӣ Донишгоҳи давлатии нақлиёти Тошканд.

Дар ҳар як мактаби Индонезия Рӯзи модар чун рӯзи махсус қайд мегардад. Ҳамон рӯз модари ҳар як хонанда ба мактаб даъват мегардад. Аз донишҷўён хоҳиш мегардад, ки пойгоҳи модарони худро бишўянд, то ин ки ғамхориҳои нисбати падару модари худ фаромӯш накунад. Аз ин рӯ, дар Индонезия хонаи махсуси пиронсолон вучуд надорад.

Овози тоҷик МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси. Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир ШЕРПҶЛОД ВАКИЛОВ Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад. Рӯзнома дар компютерхонаи идора ҳарфчинӣ ва саҳифабандӣ гардид.

Ҳамаи нақши бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ғайри интервалӣ ва шеър аз 50 микроабзид бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мақбули интихобдор шуда ҷавоб намегардонад. Рӯзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонси матбуот ва алоқабандии Ўзбекистон таҳри рақами 0003 ба рӯйбаст гирифта шудааст. Индекси нашр — 170. Фармоиши 2 Г-125. Адади нашр 715 ҳаҷм 2 ҷузъи ҷой. Усули нашр — офсет, андозаи А-2. 1 2 3 4 5 6

Суратхисоби мо дар бонк: С/Ҳ 20212000300101767001, МҲО 00417. Филиали Автотранспорти бонки ДСТ-и «АСАКА» дар шаҳри Тошканд. Мухаррири навбатдор: А. Субҳонов. Мувофиқи ҷадвал — 21.30 Ба чоп сурӯда шуд — 20.30

Нишонии мо: 100000 ш.Тошканд, кўчаи Матбуотчилар, 32. Телефонҳо: қабулгоҳ: 233 - 82 - 83; Котибот 233 - 83 - 35. Факс: 233-57-30. сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovozitoj@list.ru Индекси обуна 170. Матбааи таъбуи нашри Шўрҷати саҳомии «Шарқ». Нишонии корхона: кўчаи Буюк Тўрон, хонаи 41.